

SOVELTAMISOHJE N:o 9 m2

Tätä ohjetta noudatetaan, kunnes asiasta (viite) on toisin määrätty.

Asia: Ultrakevyiden lentokoneiden tyyppitarkastukset ja maahantuonti.

Viite: AIR M5-10, kohta 3.7

Voimaantulo: 1.9.2004

Korvaa: Soveltamisohje N:o 9 m1, 1.9.2001

Jakelu: LL-LT ilma-aluskatsastajat
harrasteilma-alus katsastajat
Suomen Ilmailuliitto ry
ultrakevyiden lentokoneiden maahantuojat.

1 Yleistä

Tässä soveltamisohjeessa annetaan lisäohjeita ja toimintamenetelmiä ilmailumääräyksen AIR M5-10 kohdassa 3.7 mainittujen vaatimuksien tosittamiseksi.

Maahantuonnilla tarkoitetaan tässä ohjeessa sitä, että ultrakevyt lentokoneyksilö voidaan hakemuksesta rekisteröidä Suomen ilma-alusrekisteriin väliaikaisesti ja määräajaksi.

Tyyppitarkastuksen hakemus- ja tarkastusmenettelyssä noudatetaan ilmailumääräystä AIR M5-10 ja ilmailumääräystä AIR M1-11 ultrakevyiden lentokoneiden tarkastuksiin soveltuvin osin.

2 Tyyppitarkastushakemus

Tyyppitarkastushakemus on tehtävä ilmailumääräyksen AIR M1-11 liitteenä olevalla maahantuontitarkastushakemuslomakkeella ja hakemuksen liitteenä on oltava ilmailumääräyksen AIR M5-10 kohdassa 3.7 ilmoitetut asiakirjat.

Suomen Ilmailuliitto ry avustaa Lentoturvallisuushallintoa UL-lentokoneiden tyyppitarkastuksissa ILL/SIL valvonnastamissopimuksen mukaisesti. Tyyppitarkastushakemus on ensin toimitettava liitteineen Lentoturvallisuushallintoon, joka toimittaa ne tyyppitarkastuksen tekemistä varten Suomen Ilmailuliitto ry:lle.

3 Eri maahantuontitapaukset ja tarkastuksen laajuus

Ultrakevyiden lentokoneiden erityyppiset maahantuonnit:

Kaupallisesti valmistetut ultrakevyet lentokoneet:

- 3.1 UL-lentokonetyypillä on valmistusmaan (tai muun maan) ilmailuviranomaisen tai sen valtuuttaman organisaation myöntämä tyyppitodistus, jonka perustana ovat lentokelpoisuusvaatimukset vastaavat ilmailumääräyksen AIR M5-10 vaatimuksia:

UL-lentokone voidaan tuoda maahan ja tarkastus voidaan perustaa tyyppitodistukseen sekä siihen liittyviin asiakirjoihin (tyyppitodistus, spesifikaatio, lento-ohjekirja, huolto-ohjeet ja -tiedotteet sekä tyyppille annetut lentokelpoisuusmääräykset). Asiakirjoista on selvittävä mihin lentokelpoisuusvaatimukseen hyväksyntä perustuu ja tarvittaessa ao. lentokelpoisuusvaatimukset on liitettävä asiakirjoihin.

Jos tyyppitarkastettavan lentokoneyksilön ensikatsastuksessa voidaan todeta, että UL-lentokone täyttää ilmailumääräyksen AIR M5-10 vaatimukset ja se on tyyppitodistuksen ja -spesifikaation mukainen, voidaan sille myöntää lupa ilmailuun yhdeksi vuodeksi. Tämän aikana on UL-lentokoneelle tehtävä ensikatsastuksessa erikseen sovittava, vähintään 10 tunnin mittainen koelento-ohjelma, suomenkielinen lento-ohjekirja sekä ensikatsastukseen liittyvät muut tyyppitarkastustoimenpiteet.

Seuraavien maahantuotavien ultrakevyiden lentokoneyksilöiden luvan ilmailuun voimassaoloaika voidaan myöntää samaan päivämäärään saakka kuin tyyppitarkastukseen esitetyn ultrakevyen lentokoneyksilön. Kun tyyppitodistuksen saamisen edellytyksenä olevat, hakijan tehtäväksi jääneet asiakirjat (koelentokertomus ja lento-ohjekirja) on tarkastettu ja hyväksytty ja katsastushuomautukset sekä muut puutteet on korjattu, voidaan ultrakevyelle lentokoneelle myöntää rajoitettu lentokelpoisuustodistus ilman eri katsastusta kolmeksi vuodeksi ensikatsastuksen päivämäärästä.

- 3.2 UL-lentokonetyypillä on ilmailuviranomaisen tai sen valtuuttaman organisaation myöntämä tyyppitodistus, jonka perustana olevat lentokelpoisuusvaatimukset eivät vastaa ilmailumääräyksen AIR M5-10 vaatimuksia:

UL-lentokone voidaan tuoda maahan, mutta sen tyyppitarkastuksessa tulee varmistua siitä että ilmailumääräyksessä AIR M5-10 vaadittu lentoturvallisuustaso täyttyy. Asiakirjoista on selvittävä mihin lentokelpoisuusvaatimukseen hyväksyntä perustuu ja tarvittaessa ao. lentokelpoisuusvaatimukset on liitettävä asiakirjoihin. Suoritettava 45 lentotunnin koelento-ohjelma. Muita samantyyppisiä koneyksilöitä ei voida tuoda maahan ennen tyyppitarkastuksen loppuun saattamista, ellei Lentoturvallisuushallinnon kanssa ole siitä etukäteen kirjallisesti sovittu. Lupa ilmailuun koelentoja varten myönnetään korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

- 3.3 UL-lentokoneyksilöllä on ilmailuviranomaisen tai sen valtuuttaman organisaation myöntämä rajoitettu lentokelpoisuustodistus (tai vastaava) mutta ei tyyppitodistusta tai koneyksilö poikkeaa siitä:

Tyyppitarkastushakemuksen liitteenä on oltava Suomen Ilmailuliitto ry:n antama lausunto maahantuonnista. UL-lentokoneen tyyppitarkastuksessa tulee todeta, että ilmailumääräyksen AIR M5-10 vaatimukset täyttyvät. Suoritettava 45 lentotunnin koelento-ohjelma. Muita samantyyppisiä koneyksilöitä ei voida tuoda maahan ennen tyyppitarkastuksen loppuun saattamista, ellei Lentoturvallisuushallinnon kanssa ole siitä etukäteen kirjallisesti sovittu. Lupa ilmailuun koelentoja varten myönnetään korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

- 3.4 UL-lentokoneyksilöllä on ilmailuviranomaisen tai sen valtuuttaman organisaation myöntämä lupa ilmailuun (koelentolupa) tai lupa puuttuu:

UL-lentokonetta ei voi tuoda maahan. Poikkeustapauksessa, jos UL-lentokoneen tyyppitarkastus on aloitettu valmistusmaassa ja se on edennyt niin pitkälle, että tyyppitarkastuksen aikataulu ja todennäköinen tulos ovat selvillä, voidaan UL-lentokoneen tyyppitarkastus ja maahantuonti ottaa harkittavaksi. Tyyppitarkastushakemuksen liitteenä on oltava Suomen Ilmailuliitto ry:n antama lausunto maahantuonnista. Muita samantyyppisiä koneyksilöitä ei voida tuoda maahan ennen tyyppitarkastuksen loppuun saattamista, ellei Lentoturvallisuushallinnon kanssa ole siitä etukäteen kirjallisesti sovittu. Lupa ilmailuun koelentoja varten myönnetään korkeintaan kahdeksi vuodeksi.

Harrasterakennetut UL-lentokoneet ja niiden rakennussarjat:

- 3.5 Harrasterakennetulla UL-lentokoneyksilöllä on ilmailuviranomaisen tai sen valtuuttaman organisaation myöntämä rajoitettu lentokelpoisuustodistus:

Hyväksymishakemuksen liitteenä on oltava Suomen Ilmailuliitto ry:n antama lausunto maahantuonnista. UL-lentokoneen maahantuonnin yhteydessä on tehtävä perusteellinen huolto ja tarkastus, jossa on todettava että ilmailumääräyksien AIR M5-10 ja AIR M5-2 vaatimukset täyttyvät. Suoritettava 10 lentotunnin koelento-ohjelma. Lupa ilmailuun koelentoja varten myönnetään korkeintaan yhdeksi vuodeksi.

- 3.6 Maahantuotavan UL-lentokoneen rakennussarjaa käsitellään kuten suomalaista harrasterakenteista UL-lentokonetta. Rakentamiseen on saatava lentoturvallisuushallinnon lupa ilmailumääräyksen AIR M5-2 mukaisesti. Rakennussarjan maahantuonnissa tulee etukäteen varmistua, että sarjasta rakennettava UL-lentokone täyttää ilmailumääräysten AIR M5-10 ja AIR M5-2 vaatimukset. Mikäli rakennussarjan valmistaja tai myyjä tai he yhdessä ovat tehneet rakennustyöstä 50 % tai enemmän, vaaditaan ao. ultrakevyttypiltä tyyppitodistus (vrt. AIR M5-10 kohta 3.7).

4 Ohjeita

- 4.1 Ilmailumääräyksen AIR M5-10 kohdan 3.7 perusteella Lentoturvallisuushallinto voi hyväksyä muun maan ilmailuviranomaisen myöntämän tyyppitodistuksen sellaisenaan. Tyyppitodistuksen hakemiseen liittyvät asiakirjat on aina toimitettava (vrt. AIR M5-10 kohta 3.7). Lentoturvallisuushallinto voi perua näin myönnetyn tyyppitodistuksen ja/tai rajoitetun lentokelpoisuustodistuksen mikäli myöhemmin tulee ilmi puutteita ultrakevyen lentokoneen suunnittelussa tai lentominaisuuksissa.

- 4.2 Ilmailumääräyksen AIR M5-10 kohdassa 3.1 todetaan että UL-lentokoneen kuormattavuuden on oltava 175 kg kaksipaikkaisilla ja 95 kg yksipaikkaisilla lentokoneilla. Tämä tarkoittaa sitä, että rekisteröitävä ultrakevyt lentokone (-yksilö) on tyhjämassaan sisältyvä ilmailumääräyksen OPS

M2-8 mukainen minimivarustus asennettuna, oltava kuormattavissa kuten edellä on esitetty. Tyhjämassaan ei tarvitse lukea kuuluvaksi sellaista lisävarustusta, joka voidaan irrottaa ja ultrakevyt lentokone säilyttää edelleenkin lentokelpoisuutensa. Tällaiseksi varustukseksi voidaan katsoa ylimääräinen mittari- ja radiovarustus, pyöräsuojat, pelastusvarjo, valot, istuinpehmikkeet tai vastaava lisävarustus. Ultrakevyen lentokoneen punnituksessa ja massantarkkailussa on otettava huomioon, että edellä mainitut lisävarusteet luetaan lentokoneen perusmassaan ja niiden asentaminen pienentää kuormattavuutta. Koneyksilön kuormattavuus on osoitettava luotettavin laskelmin tai yksilö on erikseen punnittava ensikatsastuksen yhteydessä.

- 4.3 Ultrakevyellä lentokoneella on oltava suomenkielinen lento-ohjekirja (vrt AIR M5-10 kohta 3.4), lento-ohjekirja voi olla käännös alkuperäisestä, tyyppitarkastuksen perustana olevasta hyväksytystä lento-ohjekirjasta tai se voi olla Suomessa koelennoin tositettu ja tarkastettu lento-ohjekirja. Kummassakin tapauksessa on lento-ohjekirjasta vastaava laatija tai kääntäjä sekä sen päivystaso ilmentävä kirjan etulehdeltä, lisäksi etulehdellä on oltava tila ilma-aluskatsastajan tarkastusmerkinnälle.
- 4.4 Tyyppitarkastuksen paikasta ja ajankohdasta on sovittava erikseen tarkastusjärjestelyjä hoitavan SIL ry:n ja omistajan kesken siten, että tarkastus voidaan tehdä ilman ylimääräisiä kuluja ja vai-vaa. Talvikautena koneyksilöön kohdistuvia tarkastuksia tehdään vain halliolosuhteissa.
- 4.5 Ilma-aluskatsastajalla, joka suorittaa UL-lentokoneen tyyppitarkastusta, on oikeus ilmailumääräyksen AIR M16-1 mukaisesti saada jäljempänä mainitut tiedot omistajalta tai maahantuojalta, sekä tarkastaa ilma-alus, teettää sille kokeita ja määrätä sillä lennettäväksi koelentoja. Katsastajalla on lisäksi oikeus saada nähtäväksi kaikki asiakirjat, joilla on merkitystä UL-lentokoneen lentokelpoisuutta määriteltäessä, sekä oikeus saada omistajalta tai maahantuojalta kopio tarpeelliseksi määrittämistään asiakirjoista toimitettavaksi Lentoturvallisuushallinnolle. UL-lentokoneen omistajan tai maahantuojan on omalla kustannuksellaan asetettava katsastajan käyttöön tyyppitarkastuksessa tarvittavaa tarkastusta, kokeilua ja koelentoja varten tarvittava miehistö, muu henkilökunta, tarpeelliset tilat, välineet ja polttoaine sekä kaikki muu mitä toimituksessa tarvitaan.
- 4.6 UL-lentokoneen maahantuontiin liittyvät siirtolennot:
- Kaupallisesti valmistettu UL-lentokone voidaan siirtolentää Suomeen soveltamisohjeen kohdissa 3.1 – 3.3 mainittujen rajoitusten mukaisesti, seuraavin edellytyksin:

Siirtolento tapahtuu lähtömaan ilma-alusrekisterissä

Siirtolennon edellytykset on selvitettävä lähtömaan ilmailuviranomaisen kanssa.

Siirtolento tapahtuu Suomen ilma-alusrekisterissä

Lentoturvallisuushallinto voi hakemuksesta myöntää UL-lentokoneelle luvan ilmailuun siirtolentoa varten ilman katsastusta, mikäli UL-lentokoneella on lähtömaassa ilmailuviranomaisen tai sen valtuuttaman organisaation myöntämä rajoitettu lentokelpoisuustodistus tai vastaava. Kopio tästä lentokelpoisuusasiakirjasta on liitettävä hakemukseen. Luvan ilmailuun voimassaolo edellyttää, että UL-lentokone on poistettu lähtömaan ilma-alusrekisteristä ja rekisteröity väliaikaisesti Suomen ilma-alusrekisteriin. Lisäksi siirtolennolle on hankittava experimental ilma-aluksilta edellytettävät asianmukaiset lentoluvat niiden valtion ilmailuviranomaisilta, joiden ilmatilassa lento suunnitellaan tapahtuvaksi.

- 4.7 Seuraavassa luetellaan Lentoturvallisuushallinnon UL-lentokoneen ensimmäiselle maahantuotavalle yksilölle myöntämät asiakirjat ja niitä varten tarvittavat selvitykset sekä tyyppitodistuksen myöntämiseksi tarvittavat asiakirjat (vrt. ilmailumääräykset AIR M1-1, AIR M5-2, AIR M5-10, AIR M16-1, OPS M1-22 ja OPS M2-8):

Väliaikainen rekisteröinti:

- rekisteröintihakemus
- selvitys omistajasta, haltijasta, käyttäjästä ja/tai edustajasta
- kauppakirja tai muu saantokirja
- selvitys myyjän ja ostajan nimenkirjoitusoikeudesta
- selvitys siitä, ettei ultrakevyt lentokone ole vieraan valtion rekisterissä
- tiedot ultrakevyen lentokoneen kiinnityksistä

Lupa ilmailuun:

- ilmailuviranomaisen tai sen valtuuttaman organisaation myöntämä rajoitettu lentokelpoisuustodistus tai vastaava
- suomalainen punnituspöytäkirja ja –todistus
- ultrakevyen lentokoneen valmistukseen liittyvät mittaus-, punnitus- ja koelentopöytäkirjat
- matkapäiväkirja tai muut tarvittavat selvitykset koneen käyttötuntimääristä
- suomalainen katsastuspöytäkirja lupaa ilmailua varten
- vastuuvakuustodistuksen jäljennös
- radiolupa, jos radio on asennettu
- koelento-ohjelma

Huom. 1 Tässä yhteydessä on UL-lentokoneelle avattava:

- matkapäiväkirja
- moottorikirja
- laitekortit aikavalvottaville laitteille.

Huom. 2 Luvan ilmailuun voimassaolo edellyttää että UL-lentokone on rekisteröity väliaikaisesti.

Tyypitodistus

- tyypitarkastushakemus
- ilmailumääräyksen AIR M5-10 kohdassa 3.7 mainitut asiakirjat
- tyypitarkastusraportti, jonka tulee sisältää;
 - Suomen Ilmailuliitto ry:n lausunto
 - tyypitarkastuksen yhteenveto
 - yhdenmukaisuustarkastelu (Suomalaisten ultrakevyiden ja harrasterakenteisten lentokoneiden tarkastuskäsikirjan mukaan)
 - UL-lentokoneen teknilliset tiedot
 - koelentokertomus tyypitarkastukseen liittyvistä koelennoista

Rajoitettu lentokelpoisuustodistus:

- koelentokertomus tai koelentopöytäkirjat hakijan tekemistä koelennoista
- suomenkielinen lento-ohjekirja liitteineen
- huolto-ohjekirja, moottorin, potkurin ja muiden varusteiden ohjekirjat jos tarvittavat tiedot eivät ole huolto-ohjeissa (nämä voivat olla myös englanninkieliset)
- tyypitodistus asianomaiselle UL-lentokonetyypille
- suomalainen katsastuspöytäkirja rajoitettua lentokelpoisuustodistusta varten

Rekisteröinti:

- rekisteröintihakemus
- selvitys omistajasta, haltijasta, käyttäjästä ja/tai edustajasta
- kauppakirja tai muu saantokirja
- selvitys myyjän ja ostajan nimenkirjoitusoikeudesta
- tiedot UL-lentokoneen kiinnityksistä
- rajoitettu lentokelpoisuustodistus (Lentoturvallisuushallinto myöntää, kun on saanut tarvittavat selvitykset)